

EU-s programok és kockázatok

Kockázatos fórum, 2010 május 19.
Kovács István Vilmos
Tanácsadó,

A kockázatoktól való félelem

- A kockázatokkal való foglalkozás szerepe
- Az elméleti háttér bizonytalan
- Ha készül kockázatkezelési terv, az inkább formális, becsült kockázatokat azonosít
- Nem készülnek pontos számítások
- Esetleges és aránytalan a kockázatkezelés gyakorlata

Stratégiai kockázatok

- Elszakadás a fő céloktól
 - (növekedés, foglalkoztatás)
- Az egyéb kormányzati eszközökkel való kapcsolat hiánya
- Társadalmi, gazdasági fenntarthatósági kockázatok
- Költségvetési kiadások hosszú távon való növekedése
- Inflációs hatás

- Piaci torzító hatások
- Járadékvadászat
- Rövidtávú érdekek felerősödése

Végrehajtási kockázatok

- **Stratégiai és végrehajtási célok szétválása**
 - (szabályossági göcs, abszorpciós hajsza)
- **A fejlesztési pénzek lassan érnek célba**
- **Szabálytalanság**
- **Korrupció**
- **Hatástalan projektek**
 - (pl. egyébként is megvalósuló projektek, síkságon futó hidak és alagutak stb.)
- **Torz ösztönzők**
 - (kiszorítási hatás, pályázat-vadászat stb.)
- **Keresztbetartozások erősödése**
 - (a végrehajtási csúszások miatti fizetőképességi problémák)

Kockázat csökkentő eszközök

- **Visszacsatolási rendszerek**
 - (értékelések, monitoring)
- **Széles társadalmi partnerség**
 - Szakpolitikai/ágazati stratégiák kialakítása, és kapcsolódás ezekhez
- **Átlátható intézményrendszer,**
 - egyértelműen meghatározott felelősségi körök, nyilvánosság

Kiemelt kockázati területek

1. Pályáztatás
2. Projektkiválasztás
3. Támogatási szerződés megkötése
4. Megvalósítás
5. Kifizetés
6. Tájékoztatás és nyilvánosság

Azonosított kockázati tényezők

1. Szabályozás nem megfelelése, változása
2. Szervezeti változások
3. Menedzsment gyengeségek
4. Költségek nyilvántartási hibák
5. Humán kapacitáshiány
6. Alvállalkozói szerződések átláthatatlansága
7. Jelentések kezelésének elmaradása
8. Pénzügyi kockázatok
9. Szabálytalansági kockázatok
10. Információáramlás (kommunikáció) gyengéi
11. Adminisztrációs terhek nyomása
12. Az információs rendszer hibás működése

A visszafizetési kockázatok

- Az egyéb kockázatokhoz képest túlhangsúlyozott
- Ritka a kockázattűrésre való berendezkedés
- Ellenhatású a kockázat-elhárítás
 - Dokumentum alapú kockázat-kezelés – önigazolás
- Nem vetik össze a kockázati veszteséget az elhárítási költségekkel

Hol keletkeznek az elhárítás költségei

- A pályázóknál
- A folyamatok időigényében – a lebonyolítónál is
 - Értékelés
 - Bírálat
 - Szerződéskötés
 - Megvalósítás
 - Kifizetés
- A megtámadható döntéseknél -
 - Jogos panaszok
- Eléri-e a célját?
 - A sok adminisztráció mögött nem csak a kockázat vesztődik szem előtt, hanem a projektcél is

Óriási ellenőrzési nyomás

- A kifizetéseket megelőző 100%-os dokumentum alapú ellenőrzés (lassít)
- Belső ellenőrzések
- KEHI, ÁSZ és az EU Bizottságának ellenőrzései

Éves szinten százas nagyságrendben

1. példa

- **Kockázat:**

- Drága és fókusz nélküli végrehajtás

- **Ok:**

- Akciótervek átláthatatlanul sok konstrukciót tartalmaznak

- **Kezelési mód:**

- A konstrukciók fókuszáltságának megerősítése; a tapasztalatok beépítéséhez intézményi garanciák kialakítása

2. példa

- **Kockázat:**

- A célok teljesülését kevésbé támogató projektek finanszírozása

- **Ok:**

- Formális kiválasztási mechanizmusok; a kiemelt projekt csatornán nem elég erős a szelekciós kényszer

- **Kezelési mód:**

- A kiválasztási rendszer megerősítése; egységköltiségek, szigorúbb normarendszer kialakítása

3. példa

- **Kockázat:**

- Határidőig nem zárulnak le a projektek

- **Ok:**

- Elhibázott tervezés, lassú végrehajtás (projektszinten)

- **Kezelési mód:**

- A kiválasztási rendszer megerősítése; professzionális jelzőrendszer kialakítása

4. példa

- **Kockázat:**

- Fenntartási időszakra vállalt kötelezettséget a projektek nem tudják tartani, ezért visszafizetések

- **Ok:**

- Téves kockázatvállalási magatartás

- **Kezelési mód:**

- A pályázati dokumentációkban a megvalósítás kvantitatív bemutatási követelményének erősítése